

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра суспільних комунікацій та регіональних студій

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

« 31 » 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізації:

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Освітньо-професійні програми:

«Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»
«Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька»
«Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська»
«Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька»

ОНУ
2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціологія». – Одеса: ОНУ, 2023. – 16 с.

Розробник: Тамара МОСІЙЧУК, к. соціол. н., доцент кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій

Протокол № 1 від “28” В 2023 р.

Завідувач кафедри

Оксана ШИГОВСЬКА

Погоджено із гарантом ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Наталя БІГУНОВА

Погоджено із гарантом ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька»

Інесса АЗАРОВА

Погоджено із гарантом ОПП «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська»

Олена ГРИГОРОВИЧ

Погоджено із гарантом ОПП «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька»

Мальвіна МАРІНАШВІЛІ

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Протокол № 1 від “30” 08 2023 р.

Голова НМК

Олег ХОРОШИЛОВ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
	Спеціальність 035 Філологія	Вибіркова	
	Спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
	035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька	Семестр	
	035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська	3-й	4-й
	035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька	Лекції	
	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
	Форма підсумкового контролю: залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Соціологія» – сформувати у здобувачів вищої освіти здатність застосовувати знання, вміння та навички під новим кутом зору аналізувати повсякденні суспільні соціально-економічні, соціально-політичні, соціокультурні й, власне, соціальні відносини між людьми та їх великими об'єднаннями, їх вплив на соціальну дійсність та можливості прогнозувати потенційне майбутнє; досягнути соціологізації процесу мислення здобувачами для формування навичок цілісного, структурованого та системного бачення соціальної реальності.

Сформувати нову компетентність задля здатності реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, а також здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) та методики навчання іноземних мов у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної й педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати соціологічне бачення соціальної реальності, що спонукатиме до виникнення інтересу до вивчення соціальних проблем на основі отриманих знань, умінь та навичок наукового аналізу функціонування суспільства;
- сформувати знання здобувачів про історію виникнення, становлення, функціонування й розвиток науки соціології, окреслити проблемне поле соціологічної діяльності та основні досягнення в даній науковій сфері та значущість соціологічного знання для суспільства;
- сформувати у майбутніх бакалаврів з соціальної роботи здатність критичного осмислення соціальної реальності на підґрунті глибоких знань про суспільство й мотивації до здатності пошуку, оброблення та аналізу соціологічної інформації з різних джерел;
- враховуючи спеціалізацію та фах студента як громадянина сучасного суспільства, сформувати у здобувачів моральні та соціальні якості як обов'язкову умову інтеграції у суспільні й соціальні відносини та успішне виконання своїх професійних обов'язків.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

Інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладознавства) та методики навчання іноземних мов та зарубіжної літератури у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної й педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних (ЗК):

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку

предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

ЗК08. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій для вирішення завдань у практичних ситуаціях.

Програмні результати навчання (ПР). У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

ПР 03. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПР 04. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- прогностичну цінність соціологічного знання у соціальній та професійній діяльності як соціально-особистісної компетентності;

- еволюцію змісту, способи вживання поняття «людина», «суспільство», «держава», «країна», в контексті різних наукових напрямів, під кутом зору природничих наук, філософії, права, соціології та соціальної роботи.

- об'єкт, предмет і методологію, історію становлення та розвитку соціологічної науки, основні соціологічні теорії й категорії, їх характеристики та особливості;

- наукові соціологічні підходи до вивчення про «соціальне», особистість, чинники впливу її формування в процесі соціалізації, основні закономірності і форми регуляції соціальної поведінки;

- природу виникнення та функціонування соціальних спільнот та соціальних груп, види та наслідки соціальних процесів, типи та структуру суспільств в цілому, й, зокрема, соціальних об'єднань та організацій, специфіку їх інтересів.

- форми соціальних взаємодій, чинники соціального розвитку, способи та засоби структурування соціальних явищ та процесів;

- методологію та методи соціологічних досліджень, способи збору та аналізу соціологічних даних,

вміти:

- визначати соціальний аспект в явищах суспільного життя;

- орієнтуватися в історії соціологічних вчень, шкіл і напрямів;

- адекватно використовувати категоріальний апарат науки в аналізі явищ соціального життя;

- поєднувати теоретичні узагальнення та емпіричні результати в аналізі соціальних закономірностей;

- володіти основами соціологічного аналізу, застосовувати його у своїй професійній діяльності;

- застосовувати дані результатів соціологічних досліджень та сформовані соціальні та законодавчі технології у формуванні успішної власної життєдіяльності та свого близького, родинного та професійного оточення у комунікаціях в різних сферах та галузях суспільства.

- використовувати навички урегулювання як власних дій, так і регулювання

взаємодією з суб'єктами соціально-професійного впливу на основі знань статусного репертуару та соціально-рольової поведінки у суспільній та професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Науковий статус соціології. Історія, теорія та основні категорії соціології

Тема 1. Місце соціології в системі наукового знання.

Види знання. Повсякденне та наукове знання. Критерії наукового знання. Співвідношення соціології з соціогуманітарними науками (філософія, історія, соціальна психологія, політологія, демографія і т. д.) Сутність соціологічного знання. Специфіка соціологічної системи знання.

«Соціальне» як окрема реальність». Соціальна та наукова проблеми. Потреба в науковому вивченні суспільства. Макро- та мікро- рівень наукового знання. Об'єкт і предмет науки. Структура та функції соціології. Визначення та завдання теоретичної соціології, спеціальних та галузевих теорій, емпіричного рівня досліджень. Прогностична цінність соціологічного знання у соціальній та професійній діяльності як соціально-особистісна компетентність.

Тема 2. Історія становлення, функціонування та розвиток соціологічної науки.

Етапи інституціоналізації науки «Соціологія». Особливості української соціологічної думки: історія та сучасність. Інституційно-організаційні критерії. Внутрішній і зовнішній чинники розвитку науки та особливості детермінації предметної галузі соціології: рівень розвитку та пріоритети суспільства, конкретно-історична детермінація, суспільне замовлення, особистісні чинники та ін. Парадигми та школи в історії соціології. Предмет соціологічного аналізу в теоріях вчених класичного періоду.

Тема 3. Особливості української соціологічної думки.

Логіка сучасних поглядів на предмет соціології. Еволюція змісту, способи вживання поняття «людина», «суспільство», «держава», «країна» в контексті різних наукових напрямів під кутом зору природничих наук, філософії, літератури, права та соціології. Соціологічні школи та напрямки в Україні. Виклики соціології XXI століття: глобалізація, посткласицизм, постмодернізм. Є. Головаха, Ю. Пачковський, С. Оксамитна, Н. Коваліско й ін.

Тема 4. Соціальні взаємодії як механізми процесів обміну.

Суспільні та соціальні відносини: наукові категорії та їх характеристики. Механізми солідаризації соціуму. Ставлення, відносини, відношення. Соціальна дія та соціальні відносини в соціологічних концепціях науковців. Мова як соціокультурний код суспільства. Потреби, інтереси та цінності як основи соціальної взаємодії та дії. Місце потреб, інтересів та цінностей у системі суспільства, групової та міжособистісної взаємодії, крос-культурних зв'язків (М. Вебер, Т. Парсонс, Р. Мертон, Д. Рисмен, А. Маслоу та ін.)

Змістовий модуль 2. Форми та типи організації соціального життя: соціальні взаємодії, соціальний порядок, диференціація, нерівність

Тема 5. Соціальна структура суспільства.

«Соціальний порядок». «диференціація» та «нерівність» - дефініції, що створюють інтегральне уявлення про елементи і властивості соціальної структури. Соціальна структура та соціальна система. Макро- мікро- рівні наукового дослідження суспільства: Особливості та принципи структурування суспільства. Види соціальної структури: ідеальна, нормативна, організаційна, випадкова.

Елементи соціальної структури: соціальні групи, соціальні інститути, соціальні спільноти, соціальні організації та соціальні об'єднання; соціальні статуси та ролі.

Тема 6. Соціалізація особистості та соціальна мобільність.

Категорії соціальної ролі та соціального статусу. Людина. Індивід. Індивідуальність. Особистість. Особистість як сукупність соціальних характеристик та соціальних відносин. Соціалізація особистості. Виховання. Навчання. Адаптація, інтеріоризація. Рольовий репертуар. Статусний набір.

Соціальна мобільність та її історичні тенденції. Основні чинники мобільності. Поняття соціального простору. Інтереси як синтез потреб, цінностей, мотивів дій соціальних суб'єктів. Вітчизняні та зарубіжні дослідження соціальної мобільності. Проблеми соціальної стратифікації і мобільності в сучасній Україні - Н. Коваліско. Становлення середнього класу в сучасному українському суспільстві.

Тема 7. Соціальна стратифікація та соціальна динаміка суспільства.

Історичні типи. Фундамент та профіль соціальної стратифікації. Теорії соціальної стратифікації та творці концепцій соціальної стратифікації. Н.Луман та Т.Лукман про особливості стратифікації та нерівностей у суспільствах. Соціальна стратифікація як носій диференціації. Соціальні ексклюзії/інклюдії як процеси сучасного суспільства.

Соціальна динаміка, соціальні зміни та соціальний розвиток та їх співвідношення, зміст та спрямованість соціального розвитку. Соціальні протиріччя як джерела соціального розвитку, їх класифікація та характеристика основних видів. Соціальні конфлікти.

Змістовий модуль 3. Методологія соціологічного дослідження як спосіб наукового пізнання соціальної дійсності

Тема 8. Методологія та методи у загальнонауковому та соціологічному знанні.

Методологія, метод, методика. Методологія як спосіб наукового пізнання соціальної дійсності. Поняття методу. Якісні та кількісні методи збору первинної інформації, їх характеристика: особливості, недоліки та переваги. Метод аналізу документів в соціологічному дослідженні. Методи опитування: анкетування, інтерв'ю, тестування. Метод спостереження. Експериментальні дослідження. Системність соціологічного підходу. Знання про суспільство як системи з позиції трьох фундаментальних соціологічних категорій - суспільства, культури, особистості.

Тема 9. Програма соціологічного дослідження. Сучасні соціологічні дослідження в Україні: стан та перспективи.

Основні елементи програми соціологічного дослідження: логічний план, схема понять операціональної інтерпретації, характеристика методів. Теоретико-методологічна частина програми: інтерпретація концептуальної схеми дослідження - мета, об'єкт, предмет, задачі, гіпотези. Проблеми виміру в соціологічних дослідженнях.

Тема 10. Сучасні українські та міжнародні соціологічні центри та сфери досліджень.

Сучасні соціологічні центри: історія формування. Роль та перспективи соціологічних співтовариств та науково-дослідних організацій в Україні та за її межами. Сучасні соціологічні дослідження в Україні: стан та перспективи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
Змістовий модуль 1. Науковий статус соціології. Історія, теорія та основні категорії соціології										
Тема 1. Місце соціології в системі наукового знання	6	2	-	-	4	9	1	-	-	8
Тема 2. Історія становлення, функціонування та розвитку соціологічної науки.	8	2	-	-	6	9	1	-	-	8
Тема 3. Особливості української соціологічної думки.	8	2	-	-	6	9	1	-	-	8
Тема 4. Соціальні взаємодії як механізми процесів обміну.	8	2	2	-	4	9	1			8
Разом змістовий модуль 1	30	8	2	-	20	36	4	-	-	32
Змістовий модуль 2. Теорія та основні категорії соціології. Форми та типи організації соціального життя: соціальний порядок, диференціація, нерівність										
Тема 5. Соціальна структура суспільства.	10	2	2	-	6	8	-	-	-	8
Тема 6. Соціалізація. Соціальні статуси та ролі, соціальна мобільність.	10	2	-	-	8	11	1	2	-	8
Тема 7. Соціальна динаміка та соціальна стратифікація суспільства.	10	2	2	-	6	11	1	2	-	8
Разом змістовий модуль 2	30	6	4	-	20	30	2	4	-	24
Змістовий модуль 3. Методологія соціологічного дослідження як спосіб наукового пізнання соціальної дійсності										
Тема 8. Методологія та методи у загальнонауковому та соціологічному знанні.	10	2	2	-	6	8	-	-	-	8
Тема 9. Програма соціологічного дослідження: основні види та елементи.	10	2	-	-	8	8	-			8
Тема 10. Сучасні українські та міжнародні соціологічні центри та сфери досліджень.	10	2	2	-	6	8				8
Разом змістовий модуль 3	30	6	4		20	24	-	-		24
Всього	90	20	10		60	90	6	4		80

5. Теми семінарських занять

Назва теми	Кількість годин (очна/заочна)
<p>Тема 1. Інтерпретації та оперування основними категоріями й поняттями соціології як спосіб формування і оволодіння сучасними знаннями про суспільство у соціально-професійній діяльності. Окреслення стратегічних завдань соціологічної науки. Пошук інтерпретацій у науковому знанні (теоріях та концепціях) про «соціальне»; соціальну систему, соціальну структуру, соціальні відносини, соціальну мобільність, соціальну стратифікацію, соціальну динаміку й ін..</p>	2/-
<p>Тема 2. Роль хронологічного, національного, персоніфікованого та проблемного аспектів у специфіці соціологічного знання. Міждисциплінарні підходи до вивчення соціального життя суспільства, його соціальної реальності як здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел про об'єкт та предмет соціології Логіка сучасних поглядів на предмет соціології та еволюцію його змісту. Формулювання завдань та функцій соціологічного дослідження в соціологічному знанні.</p>	2/-
<p>Тема 3. Соціологічний аналіз соціальної системи та структури суспільства. Характеристика елементів соціальної структури. Соціальні взаємодії та відносини, процеси соціальної динаміки (соціальні протиріччя, зміни, розвиток як підґрунтя для виокремлення методологічних підходів до визначення напрямів досліджень у сферах та галузях соціального життя. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для збору, аналізу, обробки, інтерпретації даних у навчанні, науково-дослідній та науковій діяльності, у перекладацькій діяльності, у діловому спілкуванні.</p>	2/2
<p>Тема 4. Соціалізація. Соціальні статуси та ролі, соціальна мобільність у стратифікаційних системах. Категорії соціальної ролі та соціального статусу. Особистість як сукупність соціальних характеристик та соціальних відносин. Роль агентів соціалізації у формуванні соціального статусу та статусного набору. Соціальна мобільність та її історичні тенденції: поняття, види, чинники та канали мобільності. Соціальна нерівність типи соціально-стратифікаційних систем України. Особливості соціальних змін в сучасному українському суспільстві.</p>	2/2
<p>Тема 5. Методологія та методи соціологічного дослідження. Класифікація досліджень. Розбір характеристик загальнонаукових та спеціальних соціологічних методів, їх співставності, переваг та недоліків; підготовка інструментарію, побудова вибірки, планування опитування. Підґрунтя для формування програми соціологічного дослідження. Представлення основних елементів програми соціологічного дослідження: логічного плану, схеми понять операціональної інтерпретації (показники та індикатори), підбір методів.</p>	2/-
Разом	10/4

6. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачені.

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№	Назва теми/види завдань	Кількість годин (очна/заочна)
1.	Тема 1. Місце соціології в системі наукового знання. Визначте дефініції «соціальне» у концепціях класиків соціології – О. Конта, Г. Спенсера, Е. Дюркгейма й інших (на вибір) й в інтерпретаціях сучасників (сформулюйте тезаурус). Проаналізуйте інтерпретації поняття «країна», «держава», «суспільство» виокремліть спільне та особливе, опишіть сутність (Тезаурус)	4/8
2.	Тема 2. Історія становлення, функціонування та розвитку соціологічної науки. Складіть есе на тему «Чому потрібно вивчати предмет «Соціологія», розкрийте Ваш кут зору, аргументуйте, чому фахівцю в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) та методики навчання іноземних мов у процесі професійної діяльності необхідно знати основи соціології? Введіть в текст поняття «соціальне», «суспільство», «соціум», «процес», «система», «комплекс заходів» «ризик», «конфлікт», «культурний код», «соціологічне знання», «мова», «ідентичність», «соціальна нерівність», «суспільне замовлення», «пріоритети суспільства», й ін. (Есе)	6/8
3.	Тема 3. Особливості української соціологічної думки. Українська соціологія як невід’ємна частина європейської соціології. Національна, історична, культурна, характерологічна специфіка української соціології. Концепції українських соціологів у дослідженнях теоретичного рівня національної ідентифікації, оригінальних підходів до пізнання законів суспільства взагалі, і культурної специфіки народу, зокрема. Реферат.	6/8
4.	Тема 4. Соціальні взаємодії як механізми процесів обміну. З’ясуйте сутність поняття «ідентичність», поясніть, як відбувався процес вашої етнічної самоідентифікації, які агенти соціалізації брали в цьому участь. Опишіть у формі оповіді, зазначте, що є підґрунтям солідаризації соціуму? Розкрийте сутність суспільних та соціальних відносин. (Наратив)	4/8
5.	Тема 5. Соціальна структура суспільства Опишіть у рефераті характеристику елементів соціальної структури сучасної України. Застосуйте макро- та мікро- рівні та системний і структурно-функціональний підходи. (Реферат)	6/8

6.	Тема 6 . Соціалізація. Соціальні статуси та ролі, соціальна мобільність. Здійсніть аналіз статистичних даних щодо процесів соціальної мобільності та міграції населення України за останні 3- 5 років і складіть моніторинг. Охарактеризуйте та розкрийте вплив об'єктивних та суб'єктивних чинників, що продукують такі процеси за роки воєнної агресії росії. Зверніть увагу на роль соціалізації особистості та поколінь. (Моніторинг)	8/8
7.	Тема7. Соціальна стратифікація та соціальна динаміка суспільства. Опишіть у рефераті роль соціальних конфліктів та їх вплив на стратифікаційну систему України впродовж минулих століть та з початку XXI по сьогоднішній час. Яка стратифікаційна система, на Ваш погляд, характерна для українського соціуму і якою ви її бачите в майбутньому? (Реферування наукових статей)	6/8
8.	Тема 8. «Методологія» та методи у загальнонауковому та соціологічному знанні. Проаналізуйте, які методи у професійній діяльності використовують соціологи? Поясніть значення теоретичного обґрунтування застосування.(Аналіз наукової статті з соціології).	6/6
9.	Тема 9. Програма соціологічного дослідження. Сучасні соціологічні дослідження в Україні: стан та перспективи. Оберіть для аналізу професійної діяльності один із соціологічних Центрів України. Розкрийте основні напрями діяльності та тематику соціологічних досліджень. (Доповідь)	6/6
10.	Тема 10. Сучасні українські та міжнародні соціологічні центри та сфери досліджень. Сформулюйте та продемонструйте презентацію методологічної частини соціологічного дослідження за довільно обраною темою з використанням посилань на результати дослідження соціологічних вітчизняних та міжнародних центрів.	6/6
	Разом	60/80

9. Методи навчання

Словесні методи: лекція, дискусія, полеміка, бесіда;

Наочні методи: презентація, ілюстрація, демонстрація;

Практичні методи: реферування, конспектування, есе; виконання логічно обумовлених завдань; «мозкова атака», рольові ігри, підготовка і здійснення виступів перед аудиторією.

Самостійна робота, з метою поглиблення знань та формування вмінь, включає роботу текстовим матеріалом, навчально-методичною літературою, статистичними даними, результатами соціологічних досліджень, оприлюднених на спеціальних сайтах в мережі Інтернет українськими та зарубіжними науковими Центрами; реферуванням наукових статей з соціології, виконанням практичних завдань: складання тематичного тезайрусу, складання згідно нормативних правил реферату, написання есе та наративу для висловлення власного кута зору та власних думок із залученням категоріального апарату соціології з метою пошуку доказових аргументів та фактів; підготовку презентацій.

10. Форми контролю і методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

При вивченні навчальної дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль проводиться з метою визначення рівня підготовленості студента з певних тем, розділів робочої програми, якості виконання конкретних завдань та здійснюється впродовж семестру під час проведення аудиторних занять (лекції, семінарські заняття) та при виконанні самостійної роботи.

Об'єктом поточного оцінювання є:

- програмний матеріал, який викладається на лекціях;
- питання і проблеми, що обговорюються та відпрацьовуються на семінарських заняттях;
- програмний матеріал для самостійного вивчення, який передбачений робочою програмою та включає індивідуальні завдання: реферати, реферування статей, презентації, практичне завдання, тематичний тезаурус.

Форма підсумкового контролю – залік. Залік виставляється за результатами роботи здобувача впродовж усього семестру. Підсумкова оцінка визначається як проста сума балів за результатами поточного контролю за 100-бальною шкалою.

Здобувач одержує підсумкову оцінку за залікову навчальну дисципліну, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Відмінно (7 балів за тему)	Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки, залучає до підготовки як основну, так і додаткову літературу (монографії, періодичні видання, першоджерела, тощо). Ї Може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання практичного завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу;
Добре (5 балів за тему)	Оцінюється робота здобувача, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, послуговується науковою термінологією, залучає основну і додаткову літературу. За зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та

	аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. Може використовувати знання для стандартних практичних ситуацій, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
Задовільно (3 бали за тему)	Оцінюється робота здобувача, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, допускає істотні неточності та помилки.
Незадовільно з можливістю відпрацювання (2 бали за тему)	Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни. Планує та виконує частину практичних завдань, відсутні сформовані уміння та навички.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Вид	Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Есе	10	здатність здобувача презентувати доповідь відповідно теми, гіпотез, проблемних питань, змісту, логіки викладу навчального матеріалу та супроводити її оригінальними власними прикладами, способами доведення.
Моніторинг, аналіз статистичних даних	10	здатність здобувача здійснювати аналіз та узагальнення на основі опрацювання статистичних даних та результатів соціологічних досліджень, теоретичного матеріалу
Презентація	10	здатність студента презентувати проєкт власного дослідження відповідно змісту навчального матеріалу та супроводити її оригінальним візуальним представленням
Реферат	5	здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела; продемонструвати дотримання лексичних, фразеологічних, граматичних і стилістичних норм української літературної мови.
Тезайрус	5	вміння здобувача вищої освіти працювати із спеціальною термінологією (її тлумаченням, роз'ясненням, коментарями).
Наратив	5	самостійність та змістовність виконання практичного завдання. вміння здобувача

		вищої освіти формувати та висловлювати свою думку, пояснювати, співпереживати, переконувати, домагатися поставлених цілей
Практичне завдання	5	самостійність та змістовність виконання практичного завдання. Його відповідність поставленим цілям.

11. Питання для поточного контролю

1. Місце соціології в системі наукового знання.
2. Об'єкт та предмет та функції соціологічної науки.
3. Структура соціологічного знання та її характеристика.
4. Соціологія та гуманітарні науки й повсякденне знання.
5. Соціологія і статистика. Статистичні та соціологічні дані в соціологічному знанні.
6. Поняття «соціальне». Соціологічний кут зору.
7. Поняття «суспільство», «країна», «держава»- спільне та специфічне.
8. Рівні соціологічного аналізу. Макро-і мікросоціологія.
9. Соціальна взаємодія та її види. Суб'єкти взаємодії.
10. Соціальний простір і соціальна структура суспільства.
11. Соціальний статус. Статусний набір особистості.
12. Соціальна роль. Рольовий репертуар особистості.
13. Основні соціальні інститути суспільства: структурні елементи.
14. Соціальні групи. Класифікація соціальних груп.
15. Соціальні спільноти: основні ознаки визначення.
16. Соціальні організації як структурні елементи суспільства.
17. Соціальна стратифікація українського суспільства.
18. Соціальна мобільність. Типи та види соціальної мобільності.
19. Соціальні проблеми глобального суспільного розвитку.
20. Соціальна динаміка, соціальні зміни та соціальний розвиток та їх співвідношення
21. Особливості соціальних змін в сучасному українському суспільстві: за результатами соціологічного моніторингу
22. Поняття про соціологічне дослідження: фундаментальні та прикладні.
23. Основні елементи програми соціологічного дослідження
24. Загальнонаукові та спеціальні методи збору інформації в процесі досліджень.
25. Метод опитування. Способи та характеристика.
26. Анкетування. Основні способи та види.
27. Інтерв'ю. Переваги та недоліки у використанні.
28. Метод спостереження. Характеристика, переваги та недоліки.
29. Метод аналізу документів. Контент-аналіз
30. Роль вивчення соціології як навчальної дисципліни у закладах вищої освіти.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль													Сума балів
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	ЗМ-1 Есе	ЗМ-2 Моніторинг	ЗМ-3 Презентація	
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	10	10	10	100

T1, T2, T3 – теми практичних занять

ЗМ1, ЗМ2, ЗМ3 – виконання завдань з самостійної роботи зі змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	Відмінно	зараховано
85-89	B	Дуже добре	
75-84	C	Добре	
70-74	D	Задовільно	
60-69	E	Допустимо	
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Соціологія». Одеса: ОНУ, 2023. 16 с.
2. Силабус навчальної дисципліни.
3. Мультимедійні презентації.

14. Рекомендована література

Основна

1. Геєць В. М. Інститути соціалізації в Україні та країнах ЄС: тенденції розвитку та ключові відмінності. *Український соціум*. 2011. № 2. С. 7-34. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Usoc_2011_2_3
2. Кравчук О. Ю. Соціологія: конспект лекцій для техн. спец.: навч. посіб. Миколаїв : НУК імені адмірала Макарова, 2020. 163 с.
3. Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. Соціологія. Вступ до спеціальності: навч. -метод. посіб. для студентів закл. вищ. освіти. Київ : Каравела, 2022. 305 с.

4. Матвієнко Л. В. Соціологія. Короткий конспект лекцій для денної форми навчання [Електронний ресурс] : навч. посіб. Електрон. текст. дані (2775 кб). Миколаїв : НУК, 2019.
5. Мосійчук Т.С., Крапіва І.В. Контекстність вищої освіти як чинник безпеки соціально-професійних відносин. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2016. Вип. 2. С.133-141.
6. Пачковський Ю.Ф. Соціологія: теорії середнього рівня: навч. посіб. / за ред. д-ра соціол. наук, проф. Ю.Ф.Пачковського. Київ: Каравела, 2020. 235 с.
7. Практикум з соціології: навчальний посібник для здобувачів вищих навчальних закладів освіти/ за ред. В.М.Пічі. 2-ге вид. Львів: «Магнолія 2006», 2012. 368 с.

Додаткова

1. Динаміка сприйняття соціальної нерівності в Україні: за даними Міжнародної програми соціальних досліджень 2009 і 2019 років : монографія / за ред. С.Оксамитної, О.Симончук. Ін-т соціології НАН України, Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад." Київ: Києво-Могилянська академія, 2020. 259 с.
2. Коваліско Н. В. Багатомірний аналіз стратифікаційних порядків: автореф. дис. ... д-ра соціолог. наук : Харк. нац. ун-т імені В.Каразіна. Харків, 2010. 32 с.
3. Перевесники Незалежності. Силуети покоління у часі та подіях: монографія / за ред. Сергія Макєєва, Наталії Коваліско. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 298 с.
URL : <https://i-soc.com.ua/ua/edition/books/perevesniki-nezalezhnosti.-silueti-pokolinnya-u-chasi-ta-podiyah>
4. Соціологія: підручник для здобувачів вищих навч. закл. / За ред. В.Г.Городяненка. Київ: ВЦ «Академія», 2002. 560 с.
5. Сучасні соціальні трансформації: глобальний досвід та локальні специфікації: монографія / за ред. проф. Н Коваліско, проф. Ю. Пачковського. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 207 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

Сайти журналів

1. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. URL: <http://ecsocman.hse.ru/soc-ua/volumes.html>
2. Український соціологічний журнал. URL: http://www.nbu.gov.ua/PORTAL/soc_gum/Ukrsocj/texts.html

Сайти соціологічних співтовариств та науково-дослідних організацій

3. Інститут соціології НАН України. URL: <https://i-soc.com.ua/>
4. Інститут демографії і соціальних досліджень НАН України. URL: <http://www.idss.org.ua>
5. Всеукраїнська громадська організація. Соціологічна асоціація України. URL: <https://sau.in.ua/>

Класрум для навчальної дисципліни «Соціологія»